

předpisů těchto není o tom pochybnosti, že ten, kdo žádá náhradu škody, musí dokázati okolnosti, nárok jeho opodstatňující, tedy v tomto případě, že škoda vznikla, že výše škody činí zažalovaný peníz, že tedy vzhledem ke skutkovému stavu rozeprě k dopravě odevzdáno bylo 170 kusů koží. V tom směru žalobkyní předložený nákladní list nemůže podati důkazu, neboť dle § 57 žel. dopr. ř. ručí odesílatel zboží dráze za pravost a úplnost údajů v nákladním listě a jest zodpověden za následky nepravého a neúplného vyplnění nákladního listu. Z toho a z právní povahy nákladního listu, jako listiny soukromé, sloužící k důkazu o obsahu smlouvy nákladní (§ 294 c. ř. s.), plyne, že jest protidůkaz o pravdivosti údajů, v nákladním listě obsažených vždy přípustným, že však i v případě, neuzná-li druhá smluvní strana — dráha — obsah nákladního listu, jest na odesílateli, by dokázal, že obsah nákladního listu pravdě odpovídá. Udání nákladního listu nelze ani s hlediska § 61 čís. 4 žel. dopr. ř. pokládati za správná, neboť, jak z obsahu spisů na jevo vychází, jednalo se zde o zboží, které odesílatel sám naložil, dráha pak dle zjištění nižších soudů náklad ani nevážila, ani nepočítala, tudíž výsledek toho v nákladním listě potvrditi nemohla. Také o fikci, že údaje nákladního listu jsou správnými, ve smyslu § 58, čís. 3 žel. dopr. ř. se zde jednati nemůže, poněvadž dráha na základě citovaného ustanovení odvážení a přepočítání nákladu důvodně odepřela, jak již soudové nižší správně vytkli. Následkem toho z okolností, že dráha zboží nepřepočítala a nevážila, nemůže býti činěn závěr, že tím dráha uznala správnost váhy, jak ji udal odesílatel v nákladním listě (§ 863 obč. zák.). Mimo to padá na váhu okolnost, že dle žaloby šlo při zásilce o kůže různé ceny, že tedy škodu nelze určití jediné na podkladě celkové váhy nákladu, že jest k tomu dlužno zjistiti, které určité kůže, co do váhy a druhu, k dopravě odevzdány byly a příjemce nedošly. V nákladním listě byla udána stranou jen celková váha nákladu. I kdyby tedy výše váhy odpovídala pravdě, nebyl by tím zjednan veškerý základ, potřebný k určení škody. Za následky této neúplnosti nákladního listu ručí dle § 57 žel. dopr. řádu odesílatel. Odvolací soud zjistil, že strana žalující škody co do množství ztraceného nákladu a co do požadované výše neprokázala. Žaloba není tudíž odůvodněna.

Čís. 470.

V hospodářských záležitostech okresu jest pravomoc okresního výboru omezena na úkony, jež buď náležejí k obyčejné správě okresního jmění nebo jsou kryty usnesením okresního zastupitelstva. Vykročí-li okresní výbor z mezí této své pravomoci, neopravňuje a nezavazuje svým jednáním okres, leč že by okresní zastupitelstvo jednání schválilo neb okres užitek z něho si osvojil.

(Rozh. ze dne 30. března 1920, Rv I 132/20.)

Na základě usnesení okresního zastupitelstva ze dne 28. listopadu 1914 zadal okresní výbor žalovanému staviteli zhotovení plánů a rozpočtů ku stavbě silnic. Žalovaný účtoval si za práce 9602 K, jež mu okresní výbor usnesením ze dne 18. dubna 1917 přiznal, ač znalec, pověřený prozkoumáním přiměřenosti odměny, navrhoval, by požadovaná odměna byla snížena o 3308 K. Okresní zastupitelstvo ve schůzi dne 27. února 1919 neschválilo okresní účty za rok 1917 pokud se týkaly výplaty 3308 K za-

lovanému a domáhalo se na něm, by peníz ten vrátil. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Okresní výbor jest výkonným orgánem okresního zastupitelstva. Dle § 61 zákona ze dne 25. července 1864, čís. 27 z. zák. pro Čechy zastupuje (representuje) výbor okresní zastupitelstvo na venek a ve všech právních záležitostech a sprostředkuje styk jeho v záležitostech úředních. Co tedy okresní výbor se žalovaným ujednal, zavazuje okresní zastupitelstvo, okresním výborem representované, a tudíž také zastoupený samosprávný okres; podobně také žalovaný jest zavázán tím, co s okresním výborem ujednal, aniž by mohl uplatniti proti okresnímu zastupitelstvu, nebo samosprávnému okresu, zvýšení odměny, na které se s okresním výborem dohodl. Ježto nebylo tvrzeno, že okresní výbor při stanovení a vyplácení odměny by si byl vyhradil oproti žalovanému dodatečné schválení okresního zastupitelstva, není důvodu, ze kterého bylo by lze na žalovaném žádati vrácení domněle přeplacených peněz. Otázka, zdali okresní výbor jednal v mezích svého oprávnění, byla by na místě, kdyby okresní zastupitelstvo ve smyslu § 63 zákona o okr. zast. pohánělo okresní výbor ku zodpovědnosti, v tomto sporu nemá však významu, poněvadž, jak již podotčeno, okresní výbor zastupuje okresní zastupitelstvo a tím i samosprávný okres na venek a tedy také oproti osobám třetím, těmto však neukládá zákon za povinnost, aby se o to staraly, zda okresní výbor nepřekročil mezí svého oprávnění, nehledě ani k tomu, že třetím osobám v převážném počtu případů nebude se dostávat ani možnosti, ani schopnosti, by tuto čistě právnickou otázku řešily. Oproti vývodům strany žalující, pokud poukazovala na ustanovení § 1016 obč. zák., dlužno podotknouti, že se zde jedná o záležitost, do veřejného práva spadající, na kterou nelze používati norem práva soukromého. Z naznačeného stanoviska vycházejí, neměl soud za potřebné, by dalšími vývody stran se zabýval a nabízené důkazy prováděl, a zamítl žalobu jakožto neodůvodněnou. Odvolací soud potvrdil rozsudek soudu první stolice. Důvody: Nesprávné právní posouzení věci shledává odvolatel v tom, že první soud: a) má za to, že na tuto záležitost nelze užití norem práva soukromého, zvláště pak předpisu § 1016 obč. zák.; b) nesprávně prý vykládá ustanovení § 61 zák. o okr. zast. a pokládá otázku, zda okresní výbor byl k výplatě peněz oprávněn čili nic, pro spor za nerozhodnou. Soud první stolice prý přehlíží, že tu jde o zevní hospodářskou činnost okresu, z níž žalobní nárok vzešel. Odvolatel dovozuje, že okres v této své činnosti vstoupil na půdu práva soukromého, a že v případě rozepře z takového právního poměru náleží soudu řešiti veškeré sporné otázky tak, jako by stranou v rozepři byl jiný subjekt právní. Okolnost, že zmocnění, na základě něhož okresní výbor se žalovaným jednal, se nezakládá na smlouvě, nýbrž na zákonu, nevylučuje prý nikterak použití § 1016 obč. zák. Vývody tyto jsou však správné jen potud, že, pokud jde o hospodářskou činnost okresu, ohledně níž je okres subjektem práv a závazků na základě ustanovení práva soukromého, sluší právní poměry mezi smluvními stranami, tedy práva a závazky jejich po stránce hmotné posuzovati dle zásad práva soukromého (§ 290 obč. zák.). Naproti tomu dlužno však otázku, zda smlouva, kterou uzavřel okresní výbor jménem okresu, je platna a pro okres závazna s hlediska právního zastoupení okresu, posuzovati vzhledem k ustanovení §§ 867 a 27

obč. zák. dle práva veřejného a to dle zákona o okresních zastupitelstvech (zákon ze dne 25. července 1864, čís. 27 z. zák.). Že však žalobce nemůže se důvodně odvolávat na ustanovení §§ 1016 a 1017 obč. zák., bude níže doličeno. Avšak ani výtce pod b) uvedené, nelze přiznati oprávněnosti. Podle zákona o okresních zastupitelstvech jest okresní zastupitelstvo v záležitostech okresních orgánem poradným a usnesení činícím (§ 50), okresní výbor orgánem spravujícím a vykonávajícím. § 61 téhož zákona ustanovuje mimo jiné, že výboru okresnímu náleží zastupovati okresní zastupitelstvo na venek a ve všelikých záležitostech právních. Okresnímu výboru náleží vykonávati a ve skutek uváděti nejen svá vlastní usnesení, nýbrž také všechna usnesení okresního zastupitelstva ve všech záležitostech právních i povahy hospodářské. Z toho vychází, že okresní výbor jest na venek zákonným reprezentantem okresního zastupitelstva i zastupitelského okresu. Z jednání okresního výboru v záležitostech hospodářských vycházejí okresu soukromoprávní nároky i závazky. Právo i povinnost okresního výboru, zastupovati okres na venek ve všech právních záležitostech, zakládá se na zákonu a nikoli na zmocnění nebo plné moci a nelze proto na poměr mezi okresním zastupitelstvem pokud se týče okresem a okresním výborem užití všech ustanovení 22. hlavy obč. zák. Je sice správné, že občanský zákon v hlavě 22. jedná nejen o zastoupení dobrovolném, zakládajícím se na plné moci nebo mandátu, nýbrž i o reprezentaci nedobrovolné, spočívající na zákoně, příkazu soudním nebo na stanovách právnických osob. Z ustanovení §§ 1034 a 867 obč. zák. vychází však, že v případech reprezentace nedobrovolné řídí se objem práv a závazků reprezentanta i zastoupeného dle předpisů dotyčných zvláštních zákonů, stanov nebo dle obsahu soudního příkazu. V tomto případě zakládá se, jak již uvedeno, právo a povinnost okresního výboru, zastupovati okresní zastupitelstvo a zastupitelský okres na zákoně. Okresní zastupitelstvo může sice dle § 64 zák. o okr. zast. vydati širší naučení o pracích, jež výboru okresnímu přináležejí (instrukci); instrukce ta nesmí však v ničem odporovati zákonu o okr. zast., nemůže zejména vylučovati neb obmezovati právo okresního výboru zastupovati okres na venek a může se dotýkati jen vnitřního poměru mezi okresním zastupitelstvem a okresním výborem. A právě z důvodů, že právo okresního výboru, zastupovati okresní zastupitelstvo a tím okres na venek, není a nemůže býti obmezeno a že zmíněná instrukce může se týkati jen vnitřního poměru mezi okresním zastupitelstvem a okresním výborem, nemůže se žalobce s důvodem odvolávat na ustanovení §§ 1016 a 1017 obč. zák., zejména když nebylo ani tvrzeno, že by byl žalovaný jednal obmyslně. Posuzováno s hlediska § 1017 obč. zák. bylo by ustanovení § 61 zák. o okr. zast. otevřenou plnou mocí, instrukce pak, které se žalobce dovolává, měla by povahu tajné plné moci. Právním jednáním, pokud se týče smlouvou, o níž tu jde, je dle shora uvedeného zastupitelský okres vázán. Nelze za vylíčeného stavu souhlasiti s vývodem odvolatele, že výplata zažalovaných 3308 K není pro okres závazna, jelikož okresní výbor nebyl k ní formálně oprávněn, a jelikož výplata nebyla ani dodatečně schválena a že proto může okres peníze ty, neprávem vyplacené, požadovati zpět, a rovněž mylným je náhled odvolatelův, že bylo věci žalovaného zkoumati, zda okresní výbor byl oprávněn pohledávku uznati a vy-

platiti, poněvadž prý oprávnění okresního výboru jsou zákonem přesně vyznačena a jde o plnou moc zjevnou, proč se prý žalovaný nemůže odvolávati na důvěru ve veřejný úřad. Již první soud poukázal správně k tomu, že otázka, zda okresní výbor jednal v mezích svého oprávnění, nemá pro tento spor významu. Dle § 63 zák. o okr. zast. je okresní výbor práv zastupitelstvu okresnímu za svého úředního jednání a povinen, činiti mu z něho počty. Překročil-li okresní výbor svou pravomoc, zejména snad, prohřešil-li se proti instrukci nebo proti předpisům o hospodaření (okresním) v mezích rozpočtu, je z toho zodpověden okresnímu zastupitelstvu. Okolnost ta nedotýká se však platnosti ujednání se žalovaným. Rovněž správně dovodil první soud, že nebylo povinností žalovaného starati se o to, zda okresní výbor nepřekročil mezi svého oprávnění. K odůvodnění tomu je jen dodati, že povinnost, zkoumati meze svého oprávnění, příslušela okres. výboru a že žalovanému nelze v tomto směru činiti výtek, to tím méně, když smluvní stranou byl veřejný úřad k zastupování okresu zákonem povolany.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky soudů obou nižších stolic a vrátil věc procesnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Výtka, že odvolací soud nesprávně posoudil věc po stránce právní (§ 503 č. 4 c. ř. s.), jest odůvodněna. Nelze souhlasiti s názorem soudu odvolacího, že otázku, zda smlouva, kterouž okresní výbor učinil se žalovaným o jeho odměně, jest platná a pro zastupitelský okres závazná s hlediska právního zastoupení okresu, dlužno posuzovati pouze a jedině dle práva veřejného a to dle zákona o okresních zastupitelstvech ze dne 25. července 1864, čís. 27 z. zák. a že následkem toho žalující okres nemůže se odvolávati na ustanovení §§ 1016 a 1017 obč. zák. Soud odvolací, vycházející z § 61 dotčeného zákona, usuzuje, že z právních jednání okresního výboru v záležitostech hospodářských vzcházejí okresu bezpodmínečně a bez ohledu na to, zdaž okresní výbor jedná v mezích svého oprávnění, nebo zda překročuje tyto meze, soukromoprávní nároky a závazky, a že, překročil-li meze své pravomoci, je z toho sice odpověden okresnímu zastupitelstvu, že však okolnost ta se nedotýká platnosti ujednání s osobou třetí. Odvolací soud nevystihl správně významu a dosahu § 61 zákona o okresních zastupitelstvech. Právili se tam, že okresní výbor zastupuje (representuje) okresní zastupitelstvo na venek a ve všech právních záležitostech a sprostředkuje úřední styk s ním, znamená to pouze tolik, že se tím stanoví orgán k zákonnému zastoupení okresního zastupitelstva povolany, podobně jako v § 55 obecního zřízení se stanoví zákonný zastupce obce v osobě obecního starosty. Rozsah zastupitelského oprávnění okresního výboru v § 61 zákona o okresních zastupitelstvech se neupravuje, zejména nevyplývá z § 61, že vše, co podniká okresní výbor vůči osobám třetím, jest pro okresní zastupitelstvo a zastupitelský okres závazným. Rozsah tohoto zastupitelského oprávnění řídí se tudíž předpisy § 59 dotčeného zákona; co do ostatního pak platí pro tento poměr zastupitelský ustanovení 22. hlavy druhého dílu obecního zákoníka občanského, jichž sluší použití nejen při smluvním poměru plnomocenském, nýbrž podpůrně — pokud totiž příslušný zákon nebo statut neobsahuje předpisů zvláštních — též při poměru zákonného zastoupení. Podle § 59 zákona

o okresních zastupitelstvech jest okresní výbor v záležitostech okresu orgánem spravujícím a vykonávajícím a obstarává obyčejné správní záležitosti okresního jmění. Srovná-li se toto ustanovení s předpisem § 53 téhož zákona, dle něhož okresní zastupitelstvo se radí a usnází ve všech záležitostech okresního hospodářství, pokud tyto nenáleží k obyčejné správě jmění, jest patrné, že do pravomoci okresního výboru spadá jednak obstarávání obyčejných správních úkonů, okresního jmění se týkajících, jednak provádění usnesení, okresnímu zastupitelstvu vyhrazených. Jen pokud okresní výbor jedná v mezích tohoto zákonného práva zastupitelského, pokud tedy jde o úkony obyčejné správy jmění okresního neb o jinaké úkony, které jsou kryty řádným usnesením okresního zastupitelstva, nabývá práv pro okresní zastupitelstvo čili pro samosprávný okres a ukládá mu závazky ve smyslu § 1017 obč. zák. Překročí-li meze svého zákonného práva zastupitelského, nevzniká tím závazek pro okresní zastupitelstvo a okres, leč by tyto schválily dotyčné právní jednání nebo přijaly užitek z jednání vzešlý (§ 1016 obč. zák.). Toho musí si vědom býti každý, kdo jedná s okresním výborem, a jest tedy na něm, aby, vzejde-li pochybnost o oprávnění okresního výboru, zjednal si o tom vhodným způsobem jistotu. Žalovaný nemůže se odvolávat na to, že okresní výbor jest veřejným úřadem, neboť i tam, kde státní úředník, neb obecní starosta nebo jiný zákonný zástupce v záležitostech hospodářských vystupuje za stát, obec nebo jinou korporaci, platí co do ukládání závazku zásada výše vyslovená, když tu nejde o veřejnoprávní, nýbrž o soukromoprávní stránku činnosti těchto zástupců. V tomto případě dlužno vycházeti z toho, že dle vlastního udání žalujícího okresu okresní výbor zadal na základě usnesení okresního zastupitelstva ze dne 28. listopadu 1914 vyhotovení rozpočtů a plánů potřebných pro stavbu silnic, které měly býti zřízeny jako práce z nouze. Šlo tedy o úkony, které měly sloužiti přípravě k zamýšleným stavbám silničním, úkony to, jež nenáležely sice k obyčejné správě okresního jmění ve smyslu § 59 zákona o okresních zastupitelstvech, jichž provedením však okresní výbor byl podle téhož článku zákona pověřen okresním zastupitelstvem a jichž výkon byl mu přikázán. V mezích tohoto příkazu mohl tedy ovšem okresní výbor platně zavázati okresní zastupitelstvo právními jednáními s osobami třetími. Záleží tedy především na znění dotčeného usnesení okresního zastupitelstva ze dne 28. listopadu 1914, by bylo lze posouditi, zda a pokud okresní výbor byl jím zmocněn, zejména zda bylo v něm něco obsaženo v příčině odměny za potřebné přípravné práce a její výše. Nebylo-li tomu tak, slušelo by ovšem míti zření k § 1152 obč. zák., dle něhož, zjedná-li někdo k nějaké práci a nebyl-li ve smlouvě stanoven plat, má se za to, že byl smluven plat přiměřený. V tom případě zahrnoval by tudíž okresnímu výboru přikázaný výkon usnesení okresního zastupitelstva v sobě též právo, dáti za dotčené přípravné práce přiměřený plat. Pokud by byl okresní výbor smluvil se žalovaným za práce tímto vykonané odměnu přiměřenou a tuto jemu vyplatil, byl by tím zavázal okresní zastupitelstvo a toto musilo by v poměru k žalovanému uznati výplatu za platnou, ať byla v roce 1917 pojata do rozpočtu čili nic. Na instrukci pro okresní výbor, dle jejíhož článku 7. okresní výbor jest ve vydáních vázán schváleným rozpočtem a toliko v případech nepředvídaných a nutných může samo-

statně činiti vydání proti dodatečnému schválení, žalující okres vůči žalovanému odvolávati se nemůže, poněvadž tato instrukce měla by povahu jakési tajné plné moci a jako taková neměla by účinku na práva žalovaného (§ 1017 obč. zák.). Z tohoto právního hlediska jest tedy v první řadě rozhodující, jak znělo usnesení okresního zastupitelstva ze dne 28. listopadu 1914. Žalovaný nabízel důkaz v tomto směru, který však nebyl připuštěn. Po případě bylo by rozhodujícím, zdaž odměna ujednaná mezi okresním výborem a žalovaným a tomuto vyplacená byla přiměřena či nic. Žalovaný to tvrdí a nabízel důkazy o přiměřenosti, žalující okres popírá přiměřenost namítaje, že výplata 3308 K 61 h, jejíž vrácení na žalovaném se domáhá, byla nejen formálně neoprávněna, nýbrž i věcně neodůvodněna. Posléze mohla by pro spor nabýti významu též otázka, zda z prací žalovaného, jejichž zaplacení se odmítá, vzešel snad užitek, žalujícím okresem přijatý (§ 1016 obč. zák.), v kterémžto směru žalovaný poukazoval již v první stolici k tomu, že jeho projekty byly jako projekty nouzových silnic ministerstvem veřejných prací přijaty, státní subvence žalujícímu okresu povoleny a stavební práce mají býti započaty. Soud odvolací však právě tak, jako soud první stolice ze svého právního hlediska s těmito otázkami vůbec se nezabýval. Z toho jest patrné, že pokud jde o otázku věcné odůvodněnosti vyplacené odměny jest tu též další uplatňovaný důvod odvolací čís. 2 § 503 c. ř. s.

Čís. 471.

Na tom, kdo hledě k daným okolnostem, zachoval péči, již obyčejně lze na každém požadovati, nemůže domáhati se náhrady ten, kdo utrpěl škodu tím, že sám nedbal obyčejné péče, již mu hledě k daným okolnostem a dle jeho osobních poměrů náleželo šetřiti.

(Rozh. ze dne 30. března 1920, Rv I 153/20.)

Žalobkyně, nájemnice u žalovaného, jež trpěla již po drahnou dobu občasnými záchvaty padoucnice, stížena byla perouc ve světlíku domu prádlo, novým zachvatem, upadla na ostrou hranu skleněné tabule, již žalovaný měl u zdi světlíku postavenou a poranila se. Žalobu domáhající se náhrady škody procesní soud první stolice zamítl. Důvody: Žalovaný majitel domu může užívati svého práva v mezích zákonných a není práv ze škody, jež jinému z toho vzejde (§ 1305 obč. zák.). Žalovaný, jsa sklenářem, byl zajisté oprávněn, by ve světlíku svého domu složil skleněné tabule, ač nájemníci používali světlíku jako průchodu ku vedlejším místnostem (špižírně a t. d.). Jest sice pravda, že ten, kdo by v noci vstoupil do světlíku, mohl na tabule naraziti a se poraniti. Žalobkyně se však poranila, když prala za dne ve světlíku prádlo, ač to nájemníkům nebylo dovoleno. Jednala tudíž na vlastní nebezpečí, tím spíše, kdyžť jí bylo známo, že občas trpí záchvaty padoucnice, a měla proto si počínati co nejopatrněji. Jde tu o náhodu, jež postihla osobu žalobkyně (§ 1311 obč. zák.) a nelze činiti žalovaného zodpovědným za její úraz. Odvolací soud uznal nárok žalobkyně z polovice důvodem po právu. Důvody: V tom, že žalovaný postavil ve světlíku skleněnou tabuli a to ostrou hranou vzhůru, věda, že světlík používán je více osobami, mezi nimi též ženou, o níž bylo mu známo, že jest stížena padoucnicí, dlužno spatřovati opomenutí povinné bdělosti ve smyslu § 1294 obč. zák. Na-